

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Мария Маринова Пенева
УНСС, Бизнес факултет, Катедра Икономика на природните ресурси
3.8. Икономика, "Икономика и управление (аграрна икономика и политика)"

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** в Тракийски университет – Стара Загора по професионално направление - 3.8. Икономика; научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1198 / 07.04.2023 на Ректора на Тракийски университет – Стара Загора.

Автор на дисертационния труд: Марина Михайлова Димитрова

Тема на дисертационния труд: Счетоводни проблеми при управлението на финансови ресурси на земеделските производители

1. Информация за дисертанта

Марина Михайлова Димитрова се обучава в докторска програма към катедра Икономика на Стопански факултет, Тракийски университет, гр. Стара Загора по научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“, професионално направление 3.8 Икономика. Обучението е в редовна форма в периода 2019-2023 г., с едно удължение и докторантката е отчислена с право на защита. Към момента тя успешно е приключила изследването си и представя дисертационен труд, обект на настоящото становище.

Висшето си образование придобива в Университет за национално и световно стопанство, гр. София през периода 2008-2018 година, като последователно се дипломира в бакалавърска програма специалност „Финанси“ и в магистърска степен по специалности „Счетоводство и контрол“ и „Финансов мениджмънт“. Марина Димитрова притежава дългогодишен и богат професионален опит. Професионалната си реализация тя започва през 2014 година в счетоводна къща Земела като счетоводител, а в последствие от 2016 година е повишена в длъжност *главен счетоводител*. Професионалната биография и развитието на докторантката е доказателство за придобит значителен практически опит, който съвпада с проблематиката на дисертационния труд. Владее английски и немски езици, притежава цифрови, аналитични и комуникационни умения.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд се отличава с *класическа структура*, като се състои от *увод, три глави и заключение*. Съдържанието се допълва от списъци на

таблицы и фигури и използвани съкращения, 2 приложения, както и библиография от 125 източници, в т.ч. научни трудове, аналитични материали, нормативни документи, статистически бази данни, електронни ресурси и др. Общият обем на дисертацията е 228 стандартни страници, от които 202 стр. основен текст. Структурата на дисертационния труд е *добре балансирана* като съдържание и в трите глави. Обемът на разработката напълно *отговаря на възприетите стандарти*. Прави много добро впечатление и богатата визуализация на текста, чрез 37 бр. фигури и 20 бр. таблици.

Заглавието на дисертацията е формулирано *коректно* и е в съответствие със съдържанието. Целта е правилно формулирана и *отговаря* на поставената тема. Логично следва и изведената теза със съответните *хипотези*. Поставените задачи, считам за логични, последователни и водещи към реализиране на целта и поставената изследователска цел. Обектът и предметът на изследването са *коректно* формулирани и в съответствие с поставените цел и хипотези. Упоменати са *ограниченията* на изследването.

В разработката е приложен *традиционен и подходящ за темата подход* на надграждане на анализа, според който всяка глава е посветена съответно на теоретичните основи (първа глава), методологичните проблеми (втора глава) и анализ и моделиране за решаване на практически проблеми на ниво стопанство (трета глава). Дисертацията представлява *принос за изясняване на счетоводните проблеми, определящи управлението на финансовите ресурси на земеделските производители*, и в частност използването на метода на счетоводната отчетност и елементите му: нормативна база, документиране, счетоводна интерпретация и оповестяване на годишните финансови отчети. Изследването стъпва върху определени теоретични хипотези за да даде *практически решения и възможности за оптимизиране на моделите за счетоводна отчетност на финансовите ресурси*. В този смисъл е реализиран напредък в разработване и прилагане на комплексен подход за приемане и прилагане на конкретни счетоводни политики, които да обхванат всички специфични аспекти на селскостопанската производствена дейност, включително работата с биологични организми (животни и растения) и особеностите на жизнения им цикъл, разнообразието и сезонността в тези дейности (мащаб и специализация), наемане/отдаването под наем и/или арендуване на земя, подпомагане по линия на различни политики (и като оценка за постигане на целите им) и т.н., включително необходимата комплексна подготовка за това.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Изследването достига до интересни теоретични обобщения в първа глава, озаглавена *„Теоретични основи на концепциите за формиране, управление и отчитане на финансовите ресурси при земеделските производители“*, които ни помагат да разберем същността, структурата и счетоводното третиране на финансовите ресурси на земеделските производители, допълнени със *сравнителен анализ на националните и международните счетоводни стандарти* като основа на практико-приложните аспекти на изследването им.

Във втора глава: *„Методология и методологични проблеми на счетоводната отчетност при управлението на финансовите ресурси на земеделските производители“*, е представена ясно разработената *логическа рамка на изследването*, позволяваща изследването на практически проблеми и основаваща се на възприетите теоретични концепции.

В трета глава, озаглавена „*Практико-приложни решения на счетоводните проблеми при отчетността на управлението на финансовите ресурси на земеделските производители*“, е представено авторовото изследване и основните резултати от него. Към тях може да се отнесат: 1) *оптимизационни модели* за отчитане на финансовите ресурси в земеделските стопанства, за анализ на финансовите им ресурси и за първична регистрация в счетоводната информационна система и за оповестяване финансовите ресурси в отчетите на земеделските стопанства при едностранно счетоводство; 2) *структуриране и провеждане на емпирично проучване за субективните оценки за управленско-счетоводните проблеми на земеделските производители*, техния анализ и идентифициране на факторите, от които се влияят те.

От всичко казано до тук, мога да обобщя, че разработеният дисертационен труд притежава необходимите елементи на едно дисертационно изследване – теоретични аспекти, методически въпроси и практическо изследване, което позволява да се открият и конкретни приноси моменти. По мое мнение получените *научни и практико-приложни резултати могат да бъдат сведени* до следните две направления:

Първото направление е в систематизирано представяне на теорията за да се дефинира дуалната същност на термина „*финансов ресурс*“, както и методологията и функциите на моделите на тяхната отчетност, чрез метода „*системен анализ*“. В действителност така се повишава и информационната осигуреност на счетоводната дейност, свързана с особеностите при отчитане на финансовите ресурси на земеделските производители.

Втората група приноси са свързани с емпиричните изследвания и практическите решения, т.е. с дефинирането на проблемите при счетоводното отчитане на финансовите ресурси на земеделските производители и прилагането на модели, които дават интересни резултати за цялостно счетоводно отчитане и оповестяване на финансовите ресурси на земеделските производители при двустранно счетоводство и по технологията на едностранно счетоводство. В конкретен план за мен интересен беше адаптирания модел за вземане на управленско решение по отношение на инвестирането на финансов ресурс в рамките на стопанството.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторант Марина Димитрова е представила *3 публикации*, които са свързани с тематиката на дисертационния труд и отразяват основни части от него. Представените за рецензиране статии са *самостоятелно публикувани* в сп. Trakia Journal of Sciences и напълно отговарят в количествено и качествено отношение на изискванията за придобиване на ОНС „доктор“.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертационния труд е с обем от 45 стр. и пресъздава накратко общата характеристика, структурата и съдържанието на разработката. Представени са съответно всяка част от дисертацията, като е акцентирано на постигнатите теоретико-методологични и емпирични резултати, посочени като основни приноси. Приложен е списък на свързаните с дисертацията публикации на авторката. Общата ми оценка за автореферата е, че той *представя коректно и в необходимата пълнота основните моменти от дисертационния труд*.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Предложеният за рецензиране труд има своите достойнства, като прегледът и работата по становището за дисертационния труд ми позволяват да кажа, че в него не откривам значими грешки, пропуски, противоречия, които да променят положителната ми оценка. *Препоръчвам на докторантката да продължи научните си изследвания в областта на проблематиката на дисертационния труд, с което ще могат да се оползотворят в по-голяма степен и постигнатите в него приноси.*

Бих поставила на докторантката следните въпроси, на които тя да даде свой отговор при защитата: 1) *Какви са аргументите за следното твърдение в дисертацията: „Употребата на собствен капитал, като източник на финансов ресурс, дава по-голяма гъвкавост, няма необходимост да се връща обратно и няма нарастване на финансовия риск.“, отнесено за аграрния отрасъл и предвид на общоприетото схващане, че най-висока е цената на собствения финансов ресурс? И 2) В точка 3.4. от дисертационния труд е проведен изключително важен по своята същност анализ – каква е информационната стойност на получените резултати предвид на най-високото равнище на агрегиране на данните? По какъв начин би използвала тези резултати в ежедневната си работа на главен счетоводител?*

7. Заключение

Представените резултати и приносни моменти, съдържащи се в дисертационния труд, ми дават основание да посоча, че той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитието на академичния състав в Тракийски университет – Стара Загора за неговото приложение и да дам положителна оценка.

Предлагам на Научното жури да **присъди образователната и научна степен „Доктор“** по научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“ на **Марина Михайлова Димитрова.**

19/05/2023г., гр. София

Подпис: ...

Заличено!